

ЕТИЧНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ В СУЧАСНІЙ БІБЛІОТЕЦІ

Зараз постійно збільшується вплив інформаційно-комунікаційних засобів на бібліотечну діяльність. Вони впливають на ефективність праці, трансформацію структур бібліотеки, міжособистісні взаємовідносини в бібліотечному колективі, взаємодію між бібліотекарем і читачами тощо. З одного боку, це позитивний вплив, так як бібліотечні працівники мають можливість прийняти участь в on-line конференціях, поспілкуватися колегами з інших міст та країн, швидко отримати та передати необхідну інформацію тощо. Користувачі завдяки новітнім технологіям мають безпосередній доступ до інформаційних ресурсів бібліотеки. Але є також й негативні наслідки. В колективі дуже підвищується рівень індивідуалізму, а міжособистісні контакти, навпаки, стають мінімальними, особливо між колегами з різних підрозділів. Між бібліотекарем і читачем також рівень спілкування дуже низький, а це негативно впливає на рівень отримання інформації, так як пошук в базі даних здійснюється по ключовим словам, а не кожний читач може правильно дати запит. Тому знижується кількість та якість необхідної інформації. Крім того, в деяких випадках можна говорити про порушення норм інтелектуальної власності. Наприклад, скачування текстів підручників, навчально-методичної літератури та ін.

На наш погляд, для вирішення цих проблем необхідні відповідні регламентуючі документи. Це, по-перше, правове забезпечення бібліотечної діяльності, по-друге, етичні засади взаємодії в бібліотечному колективі.

Правове забезпечення складається з наступних документів:

- Окинавська хартія глобального інформаційного суспільства [2];
- Конституція України;

- Інформаційне законодавство України (Закони України «Про інформацію», «Про авторські та суміжні права», «Про бібліотеки та бібліотечну діяльність», «Про електронний документ та документообіг» та ін.);

- Концепція державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» [1].

Етичні норми та принципи бібліотечної діяльності відображаються в кодексі бібліотечної професійної етики. На наш погляд, кодекс – це сукупність етичних норм, моральних цінностей, принципів, ідеалів, а також обов'язки стосовно колег, читача, професії, своєї бібліотеки і суспільства, сформульованих професійним об'єднанням (співтовариством) бібліотекарів [3].

Сучасний кодекс бібліотечної професійної етики повинен відображати:

- норми взаємодії на рівнях «бібліотекар – інформаційні технології»; «бібліотекар – інформаційні технології – користувач»; «бібліотекар – користувач»; «користувач – інформаційні технології»;

- місію бібліотеки, її мету та завдання;

- морально-етичні цінності та ідеали.

Професійно складений кодекс етики стимулює підвищення професійного рівня, сприяє зміцненню дисципліни в колективі бібліотеки, роз'яснює обов'язки бібліотекаря стосовно колег, читача, професії, своєї бібліотеки і суспільства, впливає на соціально-психологічний клімат та рівень мотивації в колективі, затверджує високе призначення бібліотечної професії.

Нині необхідно створювати нові та вдосконалювати вже існуючі кодекси стосовно вимог часу, більш активніше впроваджувати їх в бібліотеках.

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

1. У зв'язку зі збільшенням впливу інформаційно-комунікаційних засобів на бібліотечну діяльність з'являються проблеми, котрі потребують негайного вирішення – порушення авторських прав, збільшення індивідуалізму в колективі тощо;

2. Для рішення цих проблем необхідно створювати кодекси бібліотечної професійної етики, в яких буде чітко регламентовані всі рівні взаємодії в сучасній бібліотеці.

Література:

1. Концепція Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» // Біб. планета. Інформаційний бюлетень. — 2010. — №1.
2. Окинавская хартия глобального информационного общества // www.ilis.ru/library/okinava/charter/ru.html.
3. Петрухно Ю.Є. Міжособистісні відносини в кодексах бібліотечної етики: міжнародна практика інституалізації / Ю. Петрухно // Вісник Кн. палати. — 2002. — №1. — С. 22–25.

*Романова І. В.
м. Харків, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ РИТОРИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Останнє десятиліття характеризується активним упровадженням риторики в навчальний процес вишів України. Вилучення цієї дисципліни із закладів за радянських часів багато в чому зумовило специфічне ставлення до неї як тих, хто навчається, так і тих, хто навчає. Часто в студентському середовищі, особливо перед початком викладання риторики, можна почути стереотипні висловлювання про те, що її опанування є важливим для майбутніх педагогів, представників засобів масової інформації, юристів. При цьому такі люди забувають, що ми живемо у світі, у якому вміння говорити переконливо, особливо на офіційно-діловому рівні, відіграє пріоритетну роль.

Розуміння значущості риторики відбулося ще за античної доби. Так, серед «семи вільних мистецтв» особливе місце відводилося вихованню людини, яка діяла словом – homo verbo agens. Цікавим у цьому плані є вислів Платона: «...якби в... місто прибули оратор і лікар і якби в Народному зібранні... зав'язалася суперечка, кого з двох обрати лікарем, то на лікаря ніхто і дивитися не хотів би, а обрали б того, хто володіє словом...». Ідея «семи вільних мистецтв» була запозичена першими європейськими університетами, які